

”Frihedsrettigheder, Grundlovens kapitel 8”

Forestil jer, at I står som elever samlet i en skolegård. Solen skinner og rektor holder en tale til forsamlingen. Du forstår ikke det hele, men kan se og mærke, at stemningen bliver intens. De andre, større elever omkring dig råber slagsord og lærere opildner forsamlingen ved at gå rundt og råbe for. Armene ryger i vejret i takt, og du bliver klar snart klar over ordene, som råbes ud i sommervarmen. Du kan mærke, at ordene former sig over dine egne læber:

”død over USA”

”død over USA”

Røgen fra flaget, der brænder på jorden, når dine lunger og fremtvinger et hosteanfald. Du er fanget i menneskehobens ondskab, hævngherrighed og sorte verden.

Du er kun 6 år gammel, og ipads, iPhones og alt andet elektronik er ikke eksisterende i dit liv. Dit eneste legetøj i skolegården består af 6 runde sten, som I skiftes til at kaste op og gribe i forskellige formationer. Klasseværelserne består kun af piger og kvindelige lærere, men det forhindrer ikke det obligatoriske tørklæde på dit hoved, selvom temperaturen siger 40 grader udenfor og et par mindre indenfor.

Den form for opvækst og indoktrinering er vi heldigvis foruden i Danmark – i hvert fald på skolerne og i det offentlige rum. Børn vokser op i dag i et privilegeret samfund med muligheder, som jeg ikke engang kunne drømme om i min barndom.

Men selvom min forståelsesverden ikke kunne formå at drømme sig til et større, bedre og friere liv, så kunne mine forældres heldigvis. De havde i deres barndom og unge år oplevet en snert af den frie vestlige verden. En verden, hvor demokratiet havde svære vilkår, men som rindende vand formåede at finde smuthullerne og sprækkerne i - i et kongerige med enevælde og diktatur. De havde oplevet en verden, hvor ordet kunne skabe bevægelser. En verden, hvor rettigheder kunne opnås med tålmodighed og insistere. Rettigheder til at blive frie mennesker kunne opnås, hvis de kæmpede for dem ... for de var absolut ikke givet ...

”Tænk på de sultne børn i Afrika” er et af de talemåder, som vi alle kender – også vores børn. Sult er noget, vi alle kan sætte os ind i. Vores børn kan godt forstå følelsen og empatien for børn, der går i seng med tomme maver er til at mærke. Og selvom vi forældre efterhånden siger det med et glimt i øjet, så når budskabet om at skære ned på grådigheden stadig frem til børnene. Det er en god reminder om at tænke på sin næste i sit privilegeret liv.

”Tænk på de børn uden frihedsrettigheder i Mellemøsten”

”Tænk på de børn uden frihedsrettigheder i Mellemøsten”

Den fænger ikke rigtig på samme måde, vel?

Vi kan ikke helt føle det. Smage den på samme måde.

Og hvad betyder det egentlig som barn i Danmark, at miste grundlæggende frihedsrettigheder? Hvad betyder det for os voksne?

I 1799 blev den samfundskritiske forfatter og satiriker P.A. Heiberg landsforvist for endnu engang at have angrebet regeringen. Det var ikke første gang, at han blev straffet for sine udtalelser. Tidligere havde han fået en bøde på 150 rigsdaler for de berømte ord: "ordener hænger man på idioter". Også Grundtvig kom i kongens unåde 1826 efter at have udsendt skriftet "kirkens gienmæle" og straffet med livslang censur, som så kun blev til 11 år.

Det var disse overgreb, at Grundlovsfædrene ønskede at sikre borgerene mod i 1849. De skulle beskyttes mod statsmagten og for at demokratiet kunne fungere, var det vigtigt, at vi som borgere havde ret til at diskutere politiske spørgsmål, danne politiske partier og mødes i foreninger. Frihedsrettighederne skal samtidig – dengang som nu – værne om den enkelte borgers frie åndelige udfoldelse og sandhedssøgen. De frihedsrettigheder, der blev sat ind i grundloven, skulle tjene til at sikre, at regeringen ikke kunne misbruge sin magt, sådan som man havde set det under Enevælden. Men de var endnu klogere end som så, for grundlæggerne gik videre og sammen med rettighederne, sørgede de for, at regeringen ikke kunne misbruge straffesystemet, idet man oprettede uafhængige domstole – hermed opstod den danske restsikkerhed og tryghed for den enkelte.

I 168 år har vores frihedsrettigheder stort set ikke ændret karakter. Nogle er stadig intakte som dengang, hvorimod andre, såsom den personlige frihed, udfordres, hver gang vi lovgiver om overvågning, bandepakker, terrorpakker og visitationszoner. Men vi har dog ikke mistet dem, og det virker da også utænkeligt – eller gør det?

I dag er det desværre sådan, at vi ikke lærer, hvordan vi undgår at miste – det handler altid om at opnå noget mere. Opnå flere rettigheder. Opnå flere privilegier, flere muligheder. Og så snart vi har opnået det, tager vi det som en selvfølge og for givet, at de vil være der i mange år frem. Vi glemmer at fortælle vores børn, at de skal kæmpe videre, ikke bare for de ligegyldige materialistiske privilegier og om, hvorvidt de har en SU til at tage på cafe med, om hvorvidt de har mulighed for tilskud til diverse, når de bliver ældre, eller andre muligheder i velfærdssamfundet, som de kan få tiltusket sig.

Nej, vi glemmer at fortælle dem, hvorfor de skal kæmpe for disse ting. Vi har glemt at fortælle vores børn, at ytringsfriheden ikke er en naturlig del af modernismen. At det at gå til fodbold og foreningslivet generelt er baseret på retten til at kunne forene sig om en fælles interesse uden at spørge nogen om lov. Vi glemmer at fortælle dem, at de trygt kan fortælle andre om den tro de dyrker derhjemme i familien. Og vi glemmer at fortælle dem, at det er forsamlingsfriheden, der ligger til grund for, at vi som forældre kan stille os foran en kommune og demonstrere for bedre vilkår for vores børn.

Vi har også fuldstændig glemt at fortælle dem, at den personlige frihed er fundamentet i vores retssamfund, hvor du som person kan færdes rundt uanset tid og sted. Du risikerer ikke, at staten pågriber dig, fører dig bort til ukendt sted, tilbageholder dig på ubestemt tid og krænker dig. Vi glemmer at fortælle dem, at det sker dagligt i diktatoriske lande såsom mit fødested. Et sted, hvor unge piger fanges ind af moralpolitiet, som var de kvæget under påskud af at deres slør sad en smule forkert. Forældrene ved ikke noget – hverken hvor de er, om de vender hjem i live eller om de overhovedet vender hjem ... Vi glemmer at fortælle vores børn, at vi er frie for at bekymre os om deres liv, bare de sætter en fod uden for døren. Vi glemmer at fortælle alt dette til os selv endda ...

Den største fare ved at glemme det her er ikke, at vi mister vores rettigheder, men at vi glemmer dem. Vi glemmer at sætte pris på dem og hele tiden betragte dem i et ikke-perspektiv. I stedet for at bygge på hele tiden og kræve den ene særrettighed efter den anden, så burde fokus være på, hvad vi ville savne, hvis vi ikke havde denne rettighed eller denne – og derfra værdsætte dem yderligere.

Det bedste eksempel på et forestående tab er måske Muhammed-tegningerne. En begivenhed i den danske historie, der på bedste vis altid vil illustrere, hvad ytringsfriheden betyder for os.

I stedet oplever jeg i dag, at præcis denne rettighed bruges til at underminere de opnåede rettigheder, som jeres forfædre kæmpede for, og som jeg i dag også kæmper for, selvom jeg er tilflytter og ikke har dybe rødder i det danske muld. Mørke middelalderlige islamister som Hiz bu tahir bruger deres forsamlingsfrihed, religionsfrihed og ytringsfrihed til at forhindre, at Danmarks næste generationer husker at kæmpe for, at resten af verden får samme privilegier som dem selv.

En anden ting, som vi også har glemt at give videre til vores børn, er, at der følger ansvar med de frie rettigheder. Det er en gave, som vi giver til hinanden med en forventning om, at der bliver passet på den, og at den er muligvis kun til låns, især i en verden, hvor den personlige tryghed udfordres mere og mere af terrorens grimme ansigt. Jeg låner heller ikke et par bukser ud, som jeg holder af, med ønske om at få dem tilbage som shorts med huller og fuldstændig misbrugt – uanset hvad moden har dikteret.

I denne tids mode, hvor vi kan ty til at begrænse den personlige frihed for at undgå terror, er det endnu vigtigere at holde fast i de sorte, kedelige lange bukser – for dem kan alle passe, og de går aldrig af mode.

Det er selvfølgelig en afvejning mellem flertallets ret og individets frihed, vi hver dag må foretage for at sikre, at sammenhængskraften i vores land bi-bevares. Det er et af demokratiets vilkår, at flertallets ret til at styre ofte kan komme i modstrid med den enkeltes ret til at være sig selv – men hvem sagde, at demokratiet var fuldstændig perfekt?

Jeg har forstået, at det betyder noget at kæmpe sig til friheden og aldrig opgive kampen for den. For at dens grundelement også eksisterer den dag, mine børn bliver voksne. Hvis mine børn en dag i fremtiden mistede deres frihedsrettigheder, fordi de blev misbrugt af mørke kræfter ad bagvejen, ville jeg føle det største svigt. Jeg ville skamme mig den dag, hvor jeg glemte at fortælle dem om vigtigheden af at altid kæmpe for menneskets rettigheder - kæmpe for de, der ikke er lige så privilegerede som dem selv i Danmark.

For de børn uden frihedsrettigheder i Mellemøsten. For de undertrykte kvinder uden personlig frihed i Saudi Arabien. For de journalister uden en stemme i Tyrkiet. For de unge mennesker, der ikke kan samle sig en sommerdag uden at blive skudt i Iran. For de børn, der må leve i vold og krænkelser uden en retsstat, der passer på dem.

Det er de rettigheder, som jeg mener, at vi skal værne om i dag – og ikke om nogen skal have ret til bederum, kønsopdelt svømning bag blændede vinduer i svømmehallen, hvor både børn seksualiseres og mænd diskrimineres. Vi bør ikke kæmpe for særrettigheder, som viser solidaritet med mørke islamister i Mellemøsten, for så får børnene og de næste generationer aldrig deres frihedsrettigheder, som vi selv nyder godt af.

Jeg ville skamme mig den dag, frihedsrettigheder blev til en kamp om disse ting

Vi står igen i skolegården og solens stråler varmer ansigtet og de bare arme. Skolebestyrelsen havde afværget tanken om skoleuniformen på den private skole. Det havde selvfølgelig også betydet noget, at elevrådet havde protesteret gevaldigt og insisteret på at kunne udtrykke deres personlige stil og identitet. Børnehaveklassen var samledes i skolegården i dag - ikke for at brænde flag af, men for at fejre børnenes grundlovsdag. Fejre og mindes deres rettigheder. Den eneste røg kom fra de to griller, hvor noget mad blev tilberedt.

Tænk sig, hvis det havde været min barndom, ville jeg så have stået her i dag?